

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/188/2021
Identifikačné číslo spisu:	6119462107
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6119462107.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: 365.bank, a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenej: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, Bratislava, IČO: 36 853 186, a jej nástupkyne: R Collectors s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 50 094 297, zastúpenej: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovaným: 1/ Y. E., nar. X.X.XXXX, bytom P. G. Z. XX, 2/ Ľ. E., nar. XX.X.XXXX, bytom P. G. Z. XX, o zaplatenie 24.411,69 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9 Csp 48/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. mája 2021, sp. zn. 13 CoCsp 51/2020, takto

rozhodol:

I. Pripúšťa, aby do konania na miesto žalobkyne - spoločnosti 365.bank, a. s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890, vstúpila spoločnosť R Collectors s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 50 094 297.

II. Dovoľanie odmieta.

III. Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11.6.2020, č. k. 9 Csp 48/2020-162, rozhodol tak, že zastavil konanie (po čiastočnom späťvzatí žaloby) v časti prevyšujúcej zaplatenie sumy 18.384,16 eur, sumy 3.376,28 eur a úroku z omeškania s príslušenstvom (I. výrok); zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 18.384,16 eur a sumy 3.376,28 eur a úroku z omeškania s príslušenstvom (II. výrok); a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ ako oprávneným spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

1.2. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobkyňa ako veriteľka uzavrela so žalovanými ako dlžníkmi dňa 25.9.2017 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere (ďalej len „zmluva o úvere“) s názvom „Lepšia splátka“, na základe ktorej bol žalovaným poskytnutý úver vo výške 29.420 eur s nasledovnými

parametrami: úroková sadzba 14,90 % ročne, výška mesačnej splátky 525,25 Eur, počet anuitných splátok 96, deň splatnosti 20. deň v mesiaci, konečná splatnosť 20.9.2025, RPMN 16,00 %, priemerná RPMN 09,08 %, celková čiastka na zaplatenie 50.422,31 Eur, odplata 14,90 %.

1.3. Súd okrem iného mal tiež za preukázané, že v posudzovanom prípade žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere neskúmala to, aké majú žalovaní s rodinou výdavky na živobytie, či nemajú dlhy na verejnom poistení, daniach a pod. Zároveň žalobkyňa neskúmala výdavky žalovaných a ich rodiny na živobytie (bývanie, strava, hygiena a pod.). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa mala pri vyhodnotení údajov, ktoré mal k dispozícii (a to aj bez údajov o výške mesačných nákladov na živobytie) dospieť k záveru o nedostatočnej bonite žalovaných pre poskytnutie úveru. Neoverovanie bonity žalovaných bez skutočného auditu ich domáceho rozpočtu umožňujúceho skutočnú platobnú schopnosť žalovaných považoval za hrubé porušenie odbornej starostlivosti podľa § 7 ods. 1 v spojení s § 7 ods. 20 zákona č. 129/2010 Z. z. vedúce k tomu, že poskytnutý úver je bez poplatkov a bez možnosti platného predčasného zosplatnenia podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.

1.4. Nárok na náhradu trov konania priznal v konaní úspešným žalovaným podľa § 255 CSP.

1.

2.

2.1. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 18.5.2021, sp. zn. 13 CoCsp 51/2020, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaním napadnutých výrokoch II. a III.; stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.2. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne. V podanom odvolaní žalobkyňa okrem iného namietala, že v posudzovanom prípade ide v zmysle čl. 2.3 zmluvy o úvere o tzv. refinančný úver. Poukázala pritom na ustanovenie § 7 ods. 24 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z.. Podľa tohto ustanovenia sa na tzv. refinančné úvery (spotrebiteľský úver, ktorým sa splatí jeden alebo viac existujúcich úverov poskytnutých podľa tohto zákona) nevzťahuje o. i. ustanovenie § 7 ods. 20 písm. b/ - na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú o. i. položiek aj náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa namietala, že záver súdu o hrubom porušení povinností žalobkyne podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. neobstojí, pretože tieto ustanovenia sa na ich zmluvný vzťah neaplikujú.

2.3. Odvolací súd uvedenú námietku argumentácie posúdil ako prostriedok procesnej obrany, ktorý bol žalobkyňou po prvýkrát prednesený až v rámci odvolacieho konania. Žalobkyňa neuviedla a ani z obsahu spisu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by bránili už v rámci konania na súde prvej inštancie predniesť uvedený argument ako prostriedok procesnej obrany. V priebehu prvoinstančného konania žalobkyňa tvrdila, že si svoje povinnosti riadne splnila a bonitu žalovaných skúmala riadne, pričom až v rámci odvolacieho konania poukázala na to, že nebola povinná skúmať bonitu žalovaných v zmysle ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z., na ktorých znenie odkazovala. Odvolací súd pritom tak nezistil nemožnosť žalobkyne predniesť tento argument bez jej zavinenia v procese dokazovania pred súdom prvej inštancie. Odvolací súd naň preto podľa § 366 a contrario CSP neprihliadol.

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení § 396 ods. 1 CSP, tak že ich stranám sporu nepriznal, pretože v konaní úspešným žalovaným žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevyplývajú a ani si ich neuplatnili.

3.

3.1. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podala včas dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP, keď namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, odvolacím súdom ako i dovolacím súdom.

3.2. Žalobkyňa v súvislosti s porušením práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP) namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu spočívajúci v neprihliadnutí na jej odvolaciu argumentáciu z dôvodu, že ide o nepripustnú novotu v odvolacom konaní podľa § 366 CSP.

3.3. Podľa dovolateľky jej argument, že v posudzovanom prípade ide o refinančný úver, preto v zmysle

zákonu nebola povinná skúmať bonitu žalovaných (§ 7 ods. 24 v spojení s § 7 ods. 20 písm. b/), nie je žiadnym novým prostriedkom procesného útoku, resp. obrany. Podľa žalobkyne uvedené vyplýva zo zmluvy o úvere, konkrétne z ustanovenia jej článku 2.3. Táto zmluva bola v konaní vykonaná ako listinný dôkaz, a preto nejde o neprípustnú novotu podľa § 366 CSP. Žalobkyňa nemala inú možnosť, než poukázať na túto vadu aplikácie práva v odvolaní. Neuplatnila tým teda žiadny nový prostriedok procesného útoku (§ 149 a § 366 CSP). Právny argument vzťahujúci sa na skutočnosť vyplývajúcu z vykonaného dokazovania nie je prostriedkom procesného útoku. Právne argumenty pri tom môže sporová strana uplatňovať počas celého konania a osobitne v konaní o oprávnom prostriedku. Súd nimi nie je viazaný (iura novit curia), avšak nemôže ich úplne ignorovať, resp. účelovo kategorizovať ako skutkové a dôkazné novoty v odvolacom konaní.

4. Podľa žalovaných dovolanie nespĺňalo formálne podmienky podľa CSP.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

6.1. V priebehu dovolacieho konania doručila žalobkyňa návrh na zmenu strany sporu na strane žalobkyne z 11.2.2022. Súčasne s návrhom predložila dovolaciemu súdu zmluvu o postúpení pohľadávok z 1.10.2021; a tiež súhlas spoločnosti R Collectors s.r.o. zo 4.2.2022 ako toho, kto má vstúpiť na jej miesto.

6.2. Podľa § 80 ods. 1 a 2 CSP, ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. (2) Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

6.3. Pretože v spore boli splnené všetky zákonné podmienky vyžadované ustanovením § 80 ods. 1 a ods. 2 CSP, dovolací súd podľa § 80 ods. 2 v spojení s § 438 ods. 1 CSP pripustil zmenu strany sporu na strane žalobkyne tak, že do konania na miesto spoločnosti 365.bank, a. s., vstúpila spoločnosť R Collectors s. r. o.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti určitému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní (§ 440 CSP).

9. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania konkrétne z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci

samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, keď namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu spočívajúci v neprihliadnutí na jej podstatnú odvoláciu argumentáciu - že v predmetnom prípade ide o refinančný úver, preto v zmysle zákona nebola povinná skúmať bonitu žalovaných (§ 7 ods. 24 zákona č. 129/2010 Z. z.).

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

10.1. Preskúmaním súdneho spisu dovolací súd zistil, že odvolací súd uvedenú námietku (bližšie viď body 25. až 26. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) posúdil ako prostriedok procesnej obrany. Odvolací súd nezistil nemožnosť žalobkyne predniesť tento argument bez jej zavinenia v procese dokazovania pred súdom prvej inštancie. Preto konštatoval, že nejde o situáciu, kedy by žalobkyňa nemohla bez svojej viny tento dôkaz označiť, pretože o ňom nevedela. Na tento argument prednesený žalobkyňou v rámci odvolacieho konania preto v súlade s § 366 CSP odvolací súd neprihliadol.

10.2. Dovolací súd ďalej zistil, že súd prvej inštancie si riadne splnil svoju povinnosť podľa § 181 ods. 2 CSP, keď stranám uviedol svoje stanovisko k skutkovým tvrdeniam strán navrhovaným dôkazom. Konkrétne uviedol, že spornou skutkovou otázkou a následne právnou otázkou je otázka dostatočnosti skúmania bonity žalovaných žalobkyňou. Javilo sa mu, že poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov pre neskúmanie bonity žalovaných s odbornou starostlivosťou. Predmetom dokazovania na pojednávaní dňa 10.6.2020 pred súdom prvej inštancie preto o. i. bolo skúmanie splnenia jednej z povinností veriteľa pri uzavieraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere - posúdenia schopnosti splácať spotrebiteľský úver (bonity) žalovaných (§ 7 zákona č. 129/2010 Z. z.) pri uzavretí zmluvy o úvere so žalovanými.

10.3. Žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie argumentovala, že si túto svoju povinnosť splnila a bonitu žalovaných skúmala s odbornou starostlivosťou.

10.4. Napokon dovolací súd zistil, že žalobkyňa skutkové tvrdenie, že ide o refinančný úver vniesla do konania až súčasne s podaným odvolaním.

11. Dovolací súd uvádza, že civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha (I. ÚS 24/2019 z 9.6.2020).

12. V civilnom sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu, ktoré sú podkladom pre určenie predmetu dokazovania. Podľa dovolacieho súdu v tejto súvislosti ale neprichádza do úvahy, aby predložená listina (listiny) nahradila podstatné skutkové tvrdenia strán konania. Procesná aktivita a zodpovednosť strán konania by tým bola popretá a prenesená na súd.

13. Preto ak v podanom dovolaní žalobkyňa namietala, že skutočnosť, že ide o refinančný úver nemohla byť neprípustnou novotou v odvolacom konaní (§ 366 CSP), pretože nepochybne vyplývala z obsahu článku 2.3 zmluvy o úvere, ktorá bola v konaní pred súdom prvej inštancie vykonaná ako listinný dôkaz, dovolací súd tento argument nepovažuje za správny.

14. Pokiaľ žalobkyňa uvedenú skutočnosť, že ide tzv. o refinančný úver včas netvrdila, potom ani vykonaným dokazovaním súčasťou, ktorého bol o. i. dôkaz listinou - zmluva o úvere (§ 204 CSP), nemohlo dôjsť k preukázaniu uvedenej skutočnosti, pretože ani nebola predmetom dokazovania.

15. Možno preto uzavrieť, že žalobkyňa v tomto rozsahu neunesla svoje bremeno tvrdenia.

16. Pokiaľ preto žalobkyňa v ňou podanom dovolaní namieta, že odvolací súd porušil jej právo na spravodlivý proces, keď neprihliadol na jej právny argument vzťahujúci sa na skutočnosť vyplývajúcu z dokazovania, túto jej argumentáciu nemožno považovať za správnu, pretože to bolo práve naopak. Žalobkyňa svoj právny argument poukazujúc na § 7 ods. 24 zákona č. 129/2010 Z. z. založila na skutkovom stave, ktorý v konaní pred súdom prvej inštancie nebol preukázaný.

17. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v podmienkach daného sporu nedošlo k nezákonnému uplatneniu koncentrácie konania (§ 366 CSP) zakladajúceho tvrdený dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie žalobkyne preto odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

18. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.